

Notitie

HaskoningDHV Nederland B.V.
Water

Aan: Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard
Van: Tom van den Broek
Datum: 5 maart 2018
Kopie: Jaco van Rijsbergen
Ons kenmerk: N001_WAT_BF4580

Onderwerp: Pilot Topsurf - Beoordeling natuurwaarden bosje locatie A. Slingerland

Op dinsdag 27 februari 2018 is er een veldbezoek uitgevoerd met als doel om de natuurwaarden van een bosje binnen het eigendom van dhr. A. Slingerland in Polder Benedenkerk ten noorden van de Koolwijkseweg te Stolwijk te beoordelen.

Situering bosje (Bron luchtfoto: Cyclomedia)

Opgemerkt wordt dat de beoordeling van de natuurwaarden van het bosje niet gelijk staat aan een flora- en fauna-onderzoek zoals dat in het kader van de Wet Natuurbescherming dient te worden uitgevoerd bij een ruimtelijke activiteit.

Daarnaast is ook de winterperiode tamelijk ongeschikt om een inventarisatie naar voorkomende soorten uit te voeren. Voor de bepaling van de natuurwaarden van een object is dat ook niet per se nodig, maar het levert natuurlijk wel informatie op of voorkomende soorten algemeen zijn of er ook minder algemene soorten voorkomen of soorten die gebonden zijn aan specifieke, niet algemeen voorkomende condities. In beide laatste gevallen zal de natuurwaarde waarschijnlijk hoger te waarderen zijn dan in het eerste geval. Omdat een beoordeling van natuurwaarden niet gelijk is aan een flora- en fauna-onderzoek (ten behoeve van een toets in het kader van de Wet Natuurbescherming), is onvoldoende beeldvorming van voorkomende soorten niet onoverkomelijk.

De beoordeling van de natuurwaarden is gebaseerd op:

- ecologisch relevante patroon- en structuurkenmerken;
- de kwaliteit (zover die te beoordelen is) en de diversiteit van deze kenmerken;
- de landschappelijke inbedding;
- de uniciteit van de kenmerken in relatie tot de omgeving.

Samen bepalen deze aspecten de mate waarin het bosje in potentie meer of minder leefgebied biedt aan (bijzondere) flora- en faunasoorten en/ of de mate waarin dit element van belang is als vector waarlangs soorten zich verspreiden door het gebied of deze benutten als stepping stone.

Kenmerken

Het bosje, dat zich ontwikkeld heeft in een voormalig plasje, heeft een erg open structuur van enigszins verspreid staande elzen met een weinig ontwikkelde ondergroei (foto 2). De elzen zijn sterk doorgesloten die hun maximale hoogte (nagenoeg) hebben bereikt en hebben een vrij iele kruin (foto 1). Dit samen met de opmerkelijk droge condities in het bosje, maakt dat de bomen niet vitaal zijn, hetgeen ze kwetsbaar maakt voor storm. Tijdens het veldbezoek zijn twee omgewaaide bomen waargenomen evenals heel veel uitgewaaide takken. Het zal slechts een kwestie van tijd zijn voordat meer bomen om zullen gaan.

De voornoemde opmerkelijke droge condities in het bosje is goed te zien aan de beperkte verspreiding van riet. Het aanwezige riet is iel en ijl en is daarmee weinig vitaal. De bodem wordt bedekt met een ruigte gedomineerd door bramen (een typische indicator voor droge omstandigheden) en die een open structuur kent. Voorts lijkt de ondergroei uit weinig meer dan deze riet en braam te bestaan. De verlanding is volledig en het voormalige plasje is aan het eind van de successie.

Het bosje zal een functie hebben als leef-, schuil- en rustgebied voor kleine zoogdieren. Op winterdag kan het beschutting geven aan wat grotere soorten zoals haas en bunzing. Mogelijk heeft het bosje een functie als overwinteringsgebied voor amfibieën. Het bosje zal een uitvalsbasis vormen voor soorten die prederen op kleine zoogdieren en weidevogels (eieren en kuikens) zoals roofvogels (torenavalk en buizerd), ekster, kraai en wezel.

Tijdens het veldbezoek zijn er geen hosten of vaste nesten waargenomen. Het soortenspectrum in het bosje zal bestaan uit algemene soorten. De kans dat er zich beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt voorkomen, is zeer gering.

In de overgangszone tussen bosje en grasland, is een erg smalle zone met een moerassige vegetatie aanwezig waarin het riet meer vitaal oogt dan dat in het bosje en waarin ook zeggen voorkomen (foto 3).

Ruimtelijke context

Het bosje staat in een open landschap waarin op enige afstand van elkaar meer van dit soort bosjes (en struwelen) voorkomen (foto 4). Vanwege hun opgaande groeivorm, vormen de bosjes samen een netwerk van stepping stones en geven ze geleiding door het open landschap voor soorten die zich graag met enige beschutting door het landschap begeven. De aanwezigheid van meerderde bosjes in de omgeving maakt de waarde van het "bosje Slingerland" als stepping stone en geleiding binnen het open landschap niet uniek en weinig hoog.

Conclusie

De waarde van het bosje is eerder landschappelijk van belang dan voor natuur. De natuurwaarde van het bosje is laag. Dit juist vanwege het feit dat het eindstadium van verlanding is bereikt waardoor de

condities droog zijn. Het soortenspectrum in het bosje zal bestaan uit algemene soorten. De kans dat er zich beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt voorkomen, is zeer gering.

Vervangbaarheid

Het uitgraven van het bosje met behoud van de smalle zone met moerassige vegetatie zal zondermeer leiden tot condities die de natuurwaarde ten goede zal komen. Het geheel terugzetten van de verlanding maakt dat zich in het dan ontstane plasje een structuur- en patroonrijke en gevarieerde, meer soortenrijke moeras met vegetaties van waterplanten en helofyten kan ontwikkelen. Die variatie biedt ook aan veel meer faunasoorten (onderdeel van hun) functioneel leefgebied. Een moeras in ontwikkeling heeft een veel hogere natuurwaarde dan een verdroogd bos aan het eind van de successie.

Het uitgraven van het bosje is duidelijk van meer ecologisch belang dan het behoud ervan. Bijkomend voordeel is dat er (voor de lange termijn) een uitvalsbasis voor predatoren verdwijnt, wat maakt dat in de directe omgeving ervan weidevogels met succes hun kuikens kunnen grootbrengen. Hiervan moet ook weer niet te veel worden verwacht omdat zich immers in de omgeving blijvend bosjes en struwelen bevinden.

Met het verdwijnen van het bosje zal de kenmerkendheid van het open landschap met hier en daar een opgaande structuur niet veranderen en zal evenmin de ecologische functie van dit soort structuren verdwijnen of verminderen.

Foto 1. Open structuur van het bosje met hoog opgaande, iele elzen.

Foto 2. Iele, soortenarme ondergroei met verdrogingskenmerken

Foto 3. Smalle moerassige overgangszone bos-weiland.

Foto 4. Open landschap met verspreid staande bosjes.